

Tiedote: Ponsiesitys erittäin uhanalaisen jokihelmisimpukan suojelemiseksi Tampereen kaupungin toiminnassa tulee valtuuston käsittelyyn 19.5.2025.

Tampereen kaupunginvaltuusto päättää 19.5.2025 järjestettävässä valtuuston kokouksessa Pinsiön-Matalusjoella elävän erittäin uhanalaisen (EN) jokihelmisimpukan eli raakun kohtalosta. Pinsiön-Matalusjoella elää myös alkuperäistä sisävesikantaa oleva taimen (EN).

Tampereen kaupunki on ottanut Pinsiönharjun pohjavettä vuodesta 1975 alkaen, minkä seurauksena Pinsiönlähteen ja Pinsiön-Matalusjoen tila on huonontunut veden vähyyden vuoksi. Raakku ja taimen ovat riippuvaisia viileästä, happirikkaasta ja virtaavasta pohjavedestä.

Pinsiön-Matalusjoen raakkukanta on romahtanut vuonna 1999 havaitusta 19 000 yksilöstä vuonna 2019 havaittuun 10 100 yksilöön. Vaikka raakut pystyvät poikastuottoon, niiden määrä ei kasva, koska toukat eivät selviydy vallitsevissa olosuhteissa aikuisiksi. Raakku ei ole kyennyt elinkykyisen poikastuottoon yli 20 vuoteen.

Useiden tutkijoiden raporteista käy ilmi, että merkittävin syy raakun kriittiseen tilaan on virtaavan veden vähäisyys. Tästä on pääteltävissä, että raakku tulee häviämään Pinsiön-Matalusjoesta, jos vedenotto jatkuu nykyisellään.

Pinsiönkankaan pohjavesialueen vedet virtaavat etelään Pinsiönlähteeseen ja siitä edelleen Pinsiön-Matalusjokeen. Lähde ja joki ovat suojeltuja luonnonsuojelu- ja vesilailla sekä Natura 2000 -alueella. Vedenotto on vastoin edellä mainittuja suojelupäätöksiä.

Suomen perustuslain 20§ mukaan: Vastuu luonnosta, ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja sen kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Raakku on EU:n luontodirektiivin tiukasti suojelema laji, mutta lajin suojelun taso ei ole nykyisellään suotuisa. Pinsiönharjun pohjavedenoton vuoksi raakkujen toukat eivät kykene selviytymään aikuisiksi. Suomessa luonnonsuojelulain 78§ mukaan: Tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Enää nykypäivänä vedenottolupaa ei myönnettäisi, kun vedenoton kielteiset vaikutukset Natura 2000 -alueelle ovat kiistattomat. Luvat myönnettiin 1960-luvulla, kun luonnonsuojelu- ja vesilait eivät olleet vielä kattavia.

Myös paikallisten pinsiöläisten asukkaiden kokemus on yhtenevä asiantuntijoiden johtopäätösten kanssa. Tampereen Veden vedenotto on muuttanut luontoa. Paikalliset asukkaat kertovat esimerkiksi, että vedenoton jälkeen lähdeveden määrä on vähentynyt murto-osaan alkuperäisestä, veden silminnähtävä virtausnopeus on hidastunut kesällä suuresti, vesi on lämpimämpää ja kesälläkin sameaa, sekä taimenten määrä on romahtanut. Vedenotto on myös kuivattanut alueen kaivoja.

Tampereen kaupunki on sitoutunut LUMO-ohjelmaan, jossa on mm. tavoite uhanalaisten luontotyyppien ja lajien turvaamiseksi, mikä koskee myös kaupungin toiminnan vaikutuksen alaisten ympäristökuntien luontoarvoja. Tavoitteisiin kuuluu myös vesistöjen ja pienvesien hyvä tila ja niiden eliöstön monimuotoisuus ja elinvoimaisuus.

Tampereen kaupunki ei ole enää riippuvainen Pinsiönharjun pohjavedestä. Kaupungilla on vesikapasiteettia ja mahdollista järjestää asukkaille turvallinen ja terveellinen käyttövesi pintavedestä.

